

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Шосткинський інститут Сумського державного університету
Фармацевтична компанія «Фармак»
Управління освіти Шосткинської міської ради
Виконавчий комітет Шосткинської міської ради

ОСВІТА, НАУКА ТА ВИРОБНИЦТВО: РОЗВИТОК І ПЕРСПЕКТИВИ МАТЕРІАЛИ

**II Всеукраїнської науково-методичної
конференції,**

(Шостка, 20 квітня 2017 року)

**Суми
Сумський державний університет
2017**

АНАЛІЗ ПЛАТІЖНОГО БАЛАНСУ УКРАЇНИ ЗА 2014-2016 РОКИ**В.І. Гаврилiна, І.В. Новикова**

Шосткинський інститут Сумського державного університету

Вул. Гагарiна, 1, м. Шостка, 41100

keu@ishostka.sumdu.edu.ua

Всі країни є учасниками сучасного світового господарства. Активність цієї участі, ступінь інтеграції окремих країн у світове господарство різні.

Платіжний баланс складається з метою обліку результатів зовнішньоекономічної діяльності країни. Він є найважливішим джерелом інформації, яка дозволяє судити про ефективність участі країни в міжнародному поділі праці і служить основою для прийняття рішень в області зовнішньоекономічної політики.

Платіжний баланс - це статистичний звіт, в якому відображені всі міжнародні операції резидентів країни з нерезидентами за певний період часу.

Платіжний баланс здавна є одним з об'єктів державного регулювання. Це обумовлено наступними причинами:

- По-перше, платіжним балансам властива неврівноваженість, що виявляється в тривалому і великому дефіциті в одних країнах і надмірному активному сальдо в інших.

- По-друге, після скасування золотого стандарту в 30-х роках ХХ ст. стихійний механізм вирівнювання платіжного балансу шляхом цінового регулювання діє слабо.

- По-третє, в умовах інтернаціоналізації господарських зв'язків підвищилось значення платіжного балансу в системі державного регулювання економіки.

Виходячи зі світової практики, інформаційна база платіжного балансу ґрунтується на таких основних джерелах:

- даних банківської системи про надходження платежів із-за кордону і здійснення платежів за кордон (фінансові операції з нерезидентами);

- інформації про пересування товарних потоків через кордон (міжнародна торгівля);

- статистичних обстеженнях підприємств та організацій з метою збору повної або додаткової інформації (статистична звітність експортерів та імпортерів продукції, інвесторів та одержувачів іноземних інвестицій тощо).

Дані про платіжний баланс України наведені в таблиці 1.

Таблиця 1 – Платіжний баланс України 2014-2016 р (млн. дол. США)

Стаття	2014	2015	2016
Рахунок поточних операцій	-4596	-204	-34000
Рахунок операцій з капіталом	400	565	79
Фінансовий рахунок	-9111	488	46000
Платіжний баланс	-13307	849	13000

Профіцитний платіжний баланс України у 2015 році виник через те, що дефіцит рахунку поточних операцій скоротився у 22 рази (до мінус \$204 млн порівняно з 2014-м). Зменшення експорту та імпорту відбулось практично в усіх групах товарів.

Також знизився імпорт природного газу з РФ, натомість, збільшились поставки блакитного палива з країн ЄС: з \$775 млн до \$1 690 млн.

Позитивні зміни стосувалися й другої складової платіжного балансу України.

По-перше, рахунок операцій з капіталом становив \$565 млн порівняно з минулим роком.

По-друге, до \$488 млн збільшилися обсяги фінансових операцій.

За підсумками 2016 року платіжний баланс було зведено з профіцитом 1,3 млрд доларів. Про це свідчать дані Національного банку.

Згідно з повідомленням, за підсумками року дефіцит поточного рахунку платіжного балансу становив 3,4 млрд доларів.

За підсумками 2016 року обсяги експорту зменшилися, імпорт товарів за рік зріс.

Також в 2016 році значно зросли чисті надходження капіталу за фінансовим рахунком.

Для досягнення Україною подальшого прогресу необхідно зосередити зусилля на таких основних напрямках:

досягнення деталізації банківської звітності стосовно операцій з нерезидентами;

фіксація повного обсягу всіх товарів, що перетинають кордони з країнами колишнього СРСР;

одержання повної інформації про експортно-імпортні операції з товарами і послугами військово-технічного призначення;

розширення інформаційної бази про експорт та імпорт послуг, насамперед транспортних, туристичних та державних.

Платіжний баланс - це один з основних джерел інформації про стан макроекономічної ситуації в країні, а стан платіжного балансу не може бути проігноровано при прийнятті рішень як в області макроекономічної політики, так і на мікро рівні.